

Primipar Gebelerin Doğum Öncesi Algıladıkları Stres ve Eş Desteği Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi*

Determination Of The Relationship Between The Stress Perceived By Primiparous Pregnant Women Before Birth And Spousal Support

Peray YANILMAZ¹, Kerime Derya BEYDAĞ²

ÖZ

Bu araştırma, primipar gebelerin doğum öncesi algıladıkları stres ve eş desteği arasındaki ilişkinin ortaya konulması amacıyla yapılmıştır.

Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı nitelikteki bu çalışmanın örneklemini, Mayıs-Ağustos 2020 tarihleri arasında, kartopu örnekleme yöntemiyle sosyal paylaşım ağları üzerinden çalışmaya katılmayı kabul eden 300 primipar gebe oluşturmuştur. Araştırma verileri, tanımlayıcı veri toplama formu ve Eş Destek Ölçeği ve Doğum Öncesi Algılanan Stres Ölçeği (DÖASÖ) ile elde edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde ortalama, standart sapma, sayı-yüzdeler hesaplamaları, t testi, ANOVA ve regresyon analizi kullanılmıştır.

Araştırmaya dahil olan gebelerin Doğum Öncesi Algılanan Stres Ölçeği toplam puan ortalaması $33,22 \pm 9,21$ ve Eş Destek Ölçeği toplam puan ortalaması $63,62 \pm 9,85$ olarak bulunmuştur. Gebelerin eş desteği ile doğum öncesi algılanan stres düzeyi arasında negatif yönde zayıf ilişki saptanmıştır ($p < 0.05$).

İlk gebeliği olan kadınlara ve eşlerine, gebelikte stres yaratan durumlar ve bu durumlarla baş etme yolları ile ilgili eğitimler verilmesi; gebelikte eşlerin desteğinin öneminin vurgulanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gebelik, Primipar, Doğum öncesi algılanan stres, Eş desteği

Giriş

Gebelik dönemi, kadın vücudunda birtakım biyolojik değişikliklerin yaşandığı fizyolojik bir süreçtir. Bu dönem doğurganlık özellikleri ile neslin devamını sağlayan kadınlar için hayatlarında önemli bir dönüm noktasıdır.

1-Uzman Hemşire, Ahlat Devlet Hastanesi, Bitlis
E-posta: peray_edirne22@hotmail.com ORCID ID: 0000-0001-5029-3305
2-Prof.Dr. İstanbul Gedik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul E-posta: kderyabeydag@gmail.com ORCID ID: 0000-0002-7251-4882

*Bu çalışma, İstanbul Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı tarafından 2021 yılında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiş ve 4.Uluslararası 5.Ulusal İstanbul Ebelik Günleri Kongresi (24-26 Eylül 2021) sözel bildiri olarak sunulmuştur.

Gönderim Tarihi: 26.09.2021 - Kabul Tarihi: 05.07.2023

ABSTRACT

This study was conducted to reveal the relationship between the perceived stress of primipara pregnant women and their partner support.

The sample of this descriptive and relationship-seeking study consisted of 300 primiparous pregnant women who agreed to participate in the study through social networking with snowball sampling method between May and August 2020. Research data were obtained by descriptive data collection form and Spouse Support Scale and Prenatal Perceived Stress Scale-DASS. Mean, standard deviation, number-percentage calculations, t test, ANOVA and regression analysis were used to evaluate the data.

The total score average of the Prenatal Perceived Stress Scale of the primiparous pregnant women included in the study was 33.22 ± 9.21 and the total score average of the Spouse Support Scale was 63.62 ± 9.85 . A negative and slight relationship was found between the spousal support of pregnant women and the perceived stress level before birth ($p < 0.05$).

Providing training to women with first pregnancy and their spouses on stressful situations during pregnancy and ways to cope with these situations; it is recommended to emphasize the importance of the support of the spouses during pregnancy.

Keywords: Pregnancy, Primiparous, Prenatal perceived stress, Spousal support

Gebelik dönemini aileye yeni bir ferden katılacak olması nedeniyle neşe ve mutluluk kaynağı olarak algılayan kadınlar olduğu gibi, endişe, kaygılı bekleyiş ve stres kaynağı olarak algılayabilen kadınlar da mevcuttur (1).

Primipar gebelerde gebeliğin ve doğum eyleminin güvenliğine ilişkin kaygılar, bebek bakımı ile ilgili, aileye katılacak yeni üye ve yeni hayat şartları nedeni ile değişecek ailesel ilişkilerin getirdiği kaygılar, anneliğe ilişkin bilinmezlikler ve korkular ile ilişkili kaygılar, fiziksel ve fonksiyonel değişim ve adaptasyon kaynaklı stres düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Ek olarak aile bireyleri, yakın çevre ve arkadaşlardan sosyal destek arayışının da primiparlarda multiparlara

göre daha fazla bir stres düzeyine neden olduğu görülmüştür (2).

Gebelik doğal bir fizyolojik durumdur ve doğurganlık döneminde olan kadınların hepsi bunu yaşayabilecektir. Ancak bu durum gebelik sürecinin bir kriz süreci olduğu gerçeğini değiştirmez zira anne olmanın duygusal değişimleri, ebeveynlik rolüne uyum ve stres getiren diğer değişimler yaşanmaktadır. Doğum korkusu annenin doğum öncesi yaşadığı bir korkudur ve doğum sırasında ve sonrasında yaşanarak annenin hafif bir huzursuzluktan ağır bir depresyon ve duygu durum bozukluğuna kadar uzanan yelpazede yaşayabileceği bir durumu ifade eder (3).

Aile için yeni bir üyenin katılımı yalnızca gebe kadın açısından değil eşi ve ailenin diğer üyeleri için de çok büyük bir gelişmedir. Bebeğin doğum süreci çocuklukla mutlu ve heyecanlı bir beklemeyle yaşanır. Ancak kaygılar ve korkular da bu sürecin içerisinde bulunmaktadır. Bu zorlu süreç için eşlerin arasında olumlu bir ilişki yaşanması ve eşlerin birbirlerine destek olmaları oldukça önemlidir (4). Eş desteği hem annenin hem de bebeğin sağlığı açısından çok önemlidir. Anne ve bebek için rehber olma özelliği vardır (5,6). Gebelik safhasında gebeler en fazla destek talebini eşlerine ve annelerine yöneltirler. Bu kişilerin verdikleri destek gebe açısından sorun çözmede son derece önemlidir (7). Aynı şekilde aileden ve eşten sağlanan sosyal destek sayesinde gebelerin hayat kaliteleri artar ve fiziksel ve ruhsal sağlıkları olumlu etkilenir (8). Eş desteği annenin ve bebeğin sağlığını pozitif etkilerken bebek için rehberlik konumundadır (6).

Gebelik süreci toplum sağlığına bir bütün olarak etki edebilir. Bu yüzden de sağlık çalışanlarına kritik roller düşer. Ebeler ve hemşireler doğumdan önce ve sonra bakım, eğitim ve danışmanlık sorumlulukları almanın yanında bireylerin anksiyetelerini de tanıyıp çözmelidirler. Ebelerin ve hemşirelerin anneye duygusal destek sağlayabilmeleri için gebeliğin kadının ve ailenin hayatında nasıl bir yer edindiğinin araştırmasının yapılması, annenin olumlu yahut olumsuz duygularını dile getirmek için desteklenmesi ve ambivalan duyguların bilinmesi gerekmektedir (9).

Gebe kadının ve ailesinin kriz nedeni olacak düzeyde stres yaşıyor olmaları durumunda ebelerin ve hemşirelerin görevleri gebelerin pozitif baş etme davranışlarına sahip olmaları için desteklenmeleri, ailedeki stres kaynaklarının açıklanması için aile üyelerinin teşvik edilmesi, aileye psikolojik destek verilmesi, çevre kaynaklı stres kaynaklarının anlaşılması ve giderilmesi için destek olunması, ailenin yaşamakta olduğu stres kaynaklarına dair giderici girişimlerin yapılması, gebelik sürecinde ailenin yaşayacağı değişimlerin ve olayların eğitim verilerek aileye öğretilmesi şeklindedir (10).

Bu çalışmada, primipar gebelerin doğum öncesi algıladıkları stres ve eş desteği arasındaki ilişkinin ortaya konulması amaçlanmıştır.

Araştırmada aşağıdaki soruların yanıtları aranmıştır:

- Gebelerin Doğum Öncesi Algıladıkları Stres ve Eş Destek düzeyi nasıldır?
- Gebelerin eş destek düzeyleri algıladıkları stres düzeyini etkilemekte midir?
- Eş destek düzeyinin algılanan stres düzeyi üzerine etkisi ne kadardır?

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın tipi:

Araştırma Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tiptedir.

Araştırmanın yeri ve zamanı:

Araştırma, çevrimiçi anket olarak sosyal paylaşım sitesi (facebook, instagram) ve sosyal paylaşım ağı (whatsapp) üzerinden Mayıs-Ağustos 2020 tarihleri arasında İstanbul'da yaşayan gebelerde gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın evren ve örnekleme:

Araştırmanın evrenini, TNSA 2018 verilerine göre primipar gebeliği olarak 1004 kadın oluşturmuştur. Örneklem hesaplaması Raosof Örneklem büyüklüğü hesaplayıcı ile %95 güven aralığında, %5 hata payı ile 279 olarak hesaplanmış, kayıp veriler olacağı düşünülerek, örneklem sayısını %10 fazlası alınarak 300 gebe örnekleme dahil edilmiştir. Çalışmaya, veri toplama tarihleri

arasında çalışmaya katılmayı kabul eden, İstanbul'da ikamet eden, ilk gebeliği olan, Türkçe okuyup cevaplayabilen, gebeliğinde risk olmayan ve iletişim engeli olmayan gebeler dahil edilmiştir.

Veri toplama araçları:

Araştırma verileri, "Tanıtıcı Bilgi Formu", "Doğum Öncesi Algılanan Stres Ölçeği" ve "Eş Destek Ölçeği" ile elde edilmiştir.

Tanıtıcı Bilgi Formu: Bu form, gebelerin, yaş, eğitim, çalışma durumu, gelir durumu, gebeliğin planlı olma durumu, gebelik kararın kimin tarafından verildiği, gebelik haftası, planlanan doğum şekli, doğum sonu yardım edecek birilerinin olma durumu, gebelik sürecinde sağlık sorunu yaşama durumu, eşin yaşı, eşin eğitimi, eşle akraba olma durumu, eşle ilişkinin tanımlanması, eşle evlenme biçimi, evlilik süresi ve eşin yardım etme durumu olmak üzere toplam 18 sorudan oluşmaktadır.

Doğum Öncesi Algılanan Stres Ölçeği: Razurel ve ark. tarafından (2014) ilk çocuklarına hamile olan annelerin prenatal dönemde algılanan stres algılarını ölçmek için geliştirilerek Atasever ve Sis Çelik (2018) tarafından uyarlanarak geçerlilik ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Beşli likert türde (çok fazla=5 puan, çok=4 puan, oldukça=3 puan, biraz=2 puan, hiç=1 puan) hazırlanan ölçek 12 maddeden ve 3 alt faktörden oluşmaktadır, ters soru bulunmamaktadır. Gebelik döneminde algılanan stres puanı ölçek madde puanlarının toplanması ve madde sayısına bölünmesi ile elde edilmektedir. Ölçekten alınan en düşük puan 12, en yüksek puan ise 60'tır. Ölçekten alınan toplam puanın artışı gebeler tarafından algılanan stres düzeyinin arttığını göstermektedir. Ölçeğin alt faktörlerini, "medikal ve obstetrik riskler / fetal sağlık" (8, 9 ve 10 nolu ifadeler), gebelik esnasındaki psikososyal değişiklikler (1, 2, 3, 5 ve 7 nolu ifadeler) ve doğum beklentisi (4, 6, 11 ve 12 nolu ifadeler) oluşturmaktadır. Ölçeğin güvenilirlik katsayısı .70 olarak bulunduğu belirlenmiştir (11). Bu çalışmada ölçeğin cronbach alpha değeri .87 olarak bulunmuştur.

Eş Desteği Ölçeği: Yıldırım (2004) tarafından bireylerin eş desteği algılarını ölçmek için

geliştirilerek geçerlilik ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Üçlü likert türde hazırlanan ölçek 27 maddeden ve 4 alt faktörden oluşmaktadır, 3 adet ters soru (10, 20 ve 24 nolu ifadeler) bulunmaktadır. Ölçek maddeleri 3-2-1 şeklinde puanlanmaktadır. Tersine çevrilmiş olan 10,20 ve 24. Maddeler tersinden puanlanmaktadır. Ölçeğin alt faktörlerini "duygusal destek" (1, 2, 3, 4, 6, 9, 12, 16 ve 21 nolu ifadeler), "maddi yardım ve bilgi desteği" (7, 13, 15, 17, 24, 25 ve 27 nolu ifadeler), "takdir etme desteği" (5, 10, 14, 18, 20, 22, 23 ve 26 nolu ifadeler) ve "sosyal ilgi desteği" (8, 11 ve 19 nolu ifadeler) oluşturmaktadır. Ayrıca ölçekten alınabilecek en düşük puan 27 iken en yüksek puan 81'dir. Ölçekten alınan puanlar yükseldikçe algılanan eş desteklerinin arttığı söylenebilir. Ölçeğin güvenilirlik katsayısı .90 olarak bulunduğu belirlenmiştir (12). Bu çalışmada ölçeğin cronbach alpha değeri .90 olarak bulunmuştur.

Verilerin analizi

Araştırma verilerinin analizinde Statistical Package for the Social Sciences (SPSS 22.0 for Windows, SPSS Inc., Chicago, IL) programı kullanıldı. Verilerin değerlendirilmesinde sayı ve yüzdeler hesaplamaları, puan ortalaması, pearson Korelasyon testi ve regresyon analizleri kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılığın göstergesi olarak $p < 0,05$ kabul edilmiştir.

Etik süreçler:

Araştırmanın yürütülebilmesi için bir üniversitenin Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulundan (Tarih:11.12.2019/ Karar No:116) etik kurul onayı alındı. Araştırma kapsamına alınan katılımcılara sunulan anket linkinde çalışmanın amacı hakkında bilgi verilerek çalışmaya katılmada gönüllük esası olduğu belirtilmiş ve çalışmaya katılmayı kabul ettiklerine ilişkin onam alınmıştır.

Araştırmanın sınırlılığı ve genellenebilirliği

Araştırmanın örneklem büyüklüğünün oldukça yüksek olması (%95) çalışmanın güçlü yönüdür. Ayrıca, veri toplama formunun çevirim içi yolla elde edilmiş olması ve verilerin gizliliğinin sağlanmış olması nedeniyle katılımcıların soruları doğrulukla yanıtladıkları şeklinde yorumlanmıştır. Sosyal paylaşım ağı kullanmayan ve çevirim içi

anket erişimi olmayan kişilerin çalışmaya katılım sağlamamış olması çalışmanın sınırlılıklarından sayılabilir.

Bulgular

Araştırmaya dahil olan gebelerin, yaş ortalamasının $27,47 \pm 4,47$ olduğu, %50,3'ünün üniversite ve üzeri öğrenim düzeyinde olduğu, %67,3'ünün çalıştığı ve %68,3'ünün gelirinin giderine denk olduğu belirlenmiştir. Gebeliklerin %73,7'sinin istenen/planlı gebelik olduğu, %57'sinin gebelik kararını eşi ile ortak aldığı, %28,3'ünün gebeliğinin 36'ncı haftasında olduğu ve %64,3'ünün normal doğum yapmak istediği belirlenmiştir. Araştırmaya kapsamındaki gebelerin %63,7'si doğumdan sonra kendisine destek olacak kişilerin olduğunu, %38'i gebeliğinde herhangi bir sağlık sorunu yaşamadığını, %60,7'si sağlık personelinin önerdiği tarama testlerini yaptırdığını ifade etmiştir (Tablo 1).

Araştırma kapsamındaki gebelerin eşlerinin yaş ortalamasının $32,02 \pm 5,45$ %57,0'sinin eşinin üniversite ve üzeri öğrenim düzeyine sahip olduğu, %19,0'unun eşi ile akraba olduğu, %55,0'inin eşi ile ilişkisini iyi olarak değerlendirdiği saptanmıştır. Gebelerin %70,0'inin eşleriyle tanışarak evlendiği,

%65,0'inin 0-5 yıldır evli olduğu ve %50,3'ünün eşinin bazen kendisine yardım ettiği belirlenmiştir (Tablo 2).

Gebelerin Doğum Öncesi Algılanan Stres Ölçeği toplam puan ortalaması $33,22 \pm 9,21$ ve Eş Destek ölçeği toplam puan ortalaması $63,62 \pm 9,85$ olarak bulunmuştur (Tablo 3).

Araştırmaya katılan gebelerin, doğum öncesi algılanan stres düzeyi ile eş desteği düzeyi arasında negatif yönde zayıf ilişki saptanmıştır ($p < 0.05$) (Tablo 4).

Eş desteğinin, doğum öncesi algılanan stres üzerinde ne derecede etkili olduğunu saptamak için gerçekleştirilen lineer regresyon analizinin neticelerine göre; bu modelin istatistiki olarak anlamlı olduğu ve eş desteğinin, doğum öncesi algılanan stresin varyansının %13,9'unu açıklayabildiği anlaşılmaktadır ($R^2 = 0,139$; $F_{(1,298)} = 48,079$, $p < 0.05$). Bulunan sonuçlara göre; eş desteği, doğum öncesi algılanan stresi negatif yönde etkilemektedir ($\beta = -0.373$, $t = -6,934$, $p < 0.05$). Diğer bir ifadeyle, araştırmaya dahil olan primipar gebelerin eş desteği azaldıkça, algılanan stresleri artmaktadır (Tablo 5).

Tablo 1: Araştırmaya Dahil Olan Gebelerin Demografik Özelliklerinin Dağılımı (İstanbul, 2020)

Demografik Özellik		n	%
Yaş ort ± ss: 27,47 ± 4,47 yıl (min: 18, maks: 37)			
Öğrenim durumu	İlkokul	36	12,0
	Lise	113	37,7
	Üniversite ve üzeri	151	50,3
Çalışma Durumu	Çalışıyor	202	67,3
	Çalışmıyor	98	32,7
Gelir Durumu	Gelir giderden az	51	17,0
	Geliri giderine denk	205	68,3
	Geliri giderden yüksek	44	14,7
Gebeliğin Planlı Olma Durumu	İstenen/ planlı gebelik	221	73,7
	İstenmeyen/ plansız gebelik	79	26,3
Gebeliğe Kimin Karar Verdiği	Ben karar verdim	60	20,0
	Eşim karar verdi	69	23,0
	Ben ve eşim ortak karar verdik	171	57,0
Gebeliğin Kaçınıcı Haftada Olduğu	36'ncı hafta	85	28,3
	37'nci hafta	83	27,7
	38'inci hafta	60	20,0
	39'uncu hafta	72	24,0

Planlanan Doğum Şekli	Normal doğum	193	64,3
	Sezeryan doğum	107	35,7
Doğum Sonu Desteğin Olma Durumu	Var	191	63,7
	Yok	109	36,3
Gebelik Sürecinde Sağlık Sorunu Yaşama Durumu	Herhangi bir sorun yaşamayan	114	38,0
	Sorun yaşayan	186	62,0
Gebelik Sürecinde Sağlık Personelinin Önerdiği Tarama Testlerini Yaptırma Durumu	Tümünü yaptıran	182	60,7
	Bazılarını yaptıran	107	35,7
	Yaptırmayan	11	3,6
	Toplam	300	100,0

Tablo 2: Gebelerin Eşlerinin Demografik Özelliklerinin Dağılımı (İstanbul, 2020)

Demografik Özellik		n	%
Eş yaş ort. \pm ss: 32,02 \pm 5,45 (min: 19, maks: 45)			
Eş Öğrenim Durumu	İlkokul	23	7,7
	Lise	106	35,3
	Üniversite ve üzeri	171	57,0
Eşin Akraba Olma Durumu	Evet	57	19,0
	Hayır	243	81,0
Eşiyle İlişki Durumu	İyi	165	55,0
	Orta	104	34,7
	Kötü	31	10,3
Eşle Evlenme Biçimi	Tanışıp Anlaşarak	210	70,0
	Görücü Usulü	90	30,0
Evlilik Süresi	0-5 yıl arası	195	65,0
	6-10 yıl arası	70	23,3
	11-15 yıl arası	27	9,0
	16 yıl ve üzeri	8	2,7
Eşin Yardım Etme Durumu	Her zaman yardım eder	111	37,0
	Bazen yardım eder	151	50,3
	Hiç yardım etmez	38	12,7
	Toplam	300	100,0

Tablo 3: Ölçek Alt Boyutları ve Toplam Puan Ortalaması (İstanbul, 2020)

Ölçek	Min.	Maks.	Ort.	SS
Doğum Öncesi Algılanan Stres	14,00	53,00	33,22	9,21
Eş Desteği	33,00	81,00	63,62	9,85

Tablo 4: Ölçek Alt boyutları ve toplam Ölçek puanı Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları (İstanbul, 2020)

		Eş Desteği
Doğum Öncesi Algılanan Stres	r_p	-,373**
	p	,001

** r_p : Pearson Korelasyon analizi, $p < 0.01$

Tablo 5: Eş Desteğinin, Doğum Öncesi Algılanan Stres Üzerindeki Etkisi (İstanbul, 2020)

	Standardize edilmemiş katsayılar		Standardize edilmiş katsayılar			F	R ²
	B	Std. hata	β	t	p		
Sabit	55,376	3,234		17,124	,001	48,079*	,139
Eş Desteği (X_{ED})	-,348	,050	-,373	-6,934	,001		
Bağımlı değişken: Doğum Öncesi Algılanan Stres (Y_{AS})							

* $p < 0.001$ Tartışma**TARTIŞMA**

Araştırmaya dahil olan primipar gebelerin Doğum Öncesi Algılanan Stres Ölçeği toplam puan ortalaması $33,22 \pm 9,21$ olarak bulunmuştur (Tablo 3). Bu sonuca göre gebelerin stres düzeyinin orta düzeyde olduğu söylenebilir. Gebelik ve doğum ile ortaya çıkan bu fizyolojik, psikolojik ve sosyal değişimlere birçok kadın kolaylıkla uyum sağlarken, bazı kadınlarda hafif, orta ve şiddetli düzeylerde ruhsal hastalıklar ortaya çıkmaktadır. Kadının ruhsal durum ve yaşantısı, gebeliğin gidişini etkilediği gibi; gebeliğin kendisi de kadının ruhsal-duygusal yaşantısı üzerinde önemli yansımalar yaratır (13,14). Literatürde yer alan çalışmalardan Doğrul'un (2020) çalışmasında gebelerde algılanan stres ortalaması $20,0 \pm 5,0$ olarak ve Pınar ve ark.'nın (2014) çalışmasında $25,30 \pm 5,04$ olduğu saptanmıştır (15,16). Bu araştırma sonuçlarındaki gebelerin algıladıkları stres düzeyleri, araştırmaya dahil edilen gebelerden düşük olarak bulunmuştur. Araştırma kapsamındaki gebelerin algıladıkları stres düzeyinin yüksek olması, gebeliklerin pandemi döneminde olması nedeniyle, pandeminin yarattığı stres etkisine bağlanmıştır. Sis Çelik ve Ataserver'in (2020) araştırmasında da gebelerin algıladıkları stres düzeylerinin yüksek olduğu belirtilmiştir (17). Kaloğlu Binici ve Köse Tuncer'in (2020), primipar ve multipar gebelerde gerçekleştirdiği araştırmada, primipar gebelerin algıladıkları stresin daha yüksek olduğu belirlenmiştir (18).

Gebelerin Eş Destek ölçeği toplam puan ortalaması $63,62 \pm 9,85$ olarak bulunmuştur (Tablo 3). Bu sonuca göre, gebelerin eş desteklerinin yüksek olduğu söylenebilir. Bireylerin günlük stresli yaşam olaylarına karşı koymasına ve stresle baş etmesine yardım eden sosyal destek kaynaklarının

en başında eş veya partner desteğinin geldiği bilinmektedir. Sokoya ve ark. (2014) gebe kadınların çoğunlukla gebelik ve doğum sırasında eş desteğine gereksinim olduğunu ve eş desteği ile gebeliğin daha az stresli hâle geldiğini ve gereksinim anında yeterli eş desteğinin sağlanamamasının giderilemez sorunlara neden olabileceğini vurgulamaktadır (19). Literatürde yer alan diğer çalışmalardan, Akyıldız'ın (2019), yas yaşayan bireylerle yaptığı çalışmada Eş Destek ölçeği toplam puan ortalaması $65,50 \pm 12,20$ olarak bulunmuştur (20). Günsel'in (2013) yapmış olduğu çalışmada evli bireylerin eş desteği ölçek puanı ortalaması $53,70 \pm 9,20$ olarak bulunmuş olup eş desteği algılarının yüksek olduğu saptanmıştır (21). Yuca ve Beydağ'ın (2021) kalp hastası kadınlarda yaptığı çalışmada eş destek ölçeği puan ortalaması $61,96 \pm 12,71$ olarak bulunmuş olup, eş desteği algılarının yüksek olduğu saptanmıştır (22). Öngay'ın (2019) çalışmasında da düşük yapan kadınların eş destek ölçeği puan ortalaması $70,76 \pm 11,44$ olarak bulunmuştur (23).

Araştırma kapsamındaki primipar gebelerin eş desteği algı düzeyi ile doğum öncesi algılanan stres algı düzeyini arasında ilişki vardır (Tablo 5). Gebelerin eş destekleri arttıkça, doğum öncesi algılanan stres düzeyi azalmaktadır. Öngay (2019) yaptığı çalışmada kadınların eş destek düzeyleri azaldıkça, algıladıkları stres düzeyi artmaktadır olarak belirtmiştir (23). Literatürde yer alan pek çok araştırmada, gebeliklerde eşin gebeye destek olmasının, sevgi ve ilgi göstermesinin maternal iyilik hâlini ve yaşam kalitesini yükselttiği, annelik rolüne uyumu olumlu yönde etkilediği, anneyi güçlendirdiği ve gebelikte ortaya çıkabilecek psikolojik sorunları azalttığı yer almaktadır (8, 24-27).

Sonuç ve Öneriler

İlk gebeliği olan gebelerin doğum öncesi algıladıkları stres ve eş desteği arasındaki ilişkinin ortaya konulması amacıyla yapılan araştırmada, gebelerin stres düzeylerinin orta düzeyde olduğu ve eş destek düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Gebelerin eş destek düzeyleri arttıkça, gebelik stres düzeylerinin azaldığı saptanmıştır.

Bu sonuçlar doğrultusunda;

-Gebelik öncesi dönemde ve gebelik sürecinde eş desteğinin önemi konusunda bilgilendirmeler yapılmalı; gebelik sürecinde stres ve endişeyi gidermeye yönelik eğitim programları planlanması,

- Ülkemizdeki doğuma hazırlık sınıflarında gebelikte strese etki eden faktörlere yönelik olmak üzere doğum şekli, doğum planlama zamanlaması, eş desteğinin gebelik ve lohusalık süreçlerinde önemi gibi konuların eklenmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Şirin, A, Kavlak, O. Kadın Sağlığı, Nobel Tıp Kitabevi. 2'nci Baskı, 2015.
2. Üst, ZD, Pasinoğlu, T. "Primipar ve multipar gebelerde doğum ve postpartum döneme ilişkin endişelerin belirlenmesi". Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi, 2015, 2(3):306-312.
3. Richens, Y, Smith, DM, Lavender, DT. "Fear of birth in clinical practice: A structured review of current measurement tools". Sexual & Reproductive Healthcare, 2018, 16, 98-112.
4. Stapleton, LR, Schetter, CD, Westling, E, Rini, C, Glynn, LM, Hobel, CJ, Sandman, CA. "Perceived partner support in pregnancy predicts lower maternal and infant distress", J Fam Psychol, 2012, 26(3); 453-463.
5. Tokhi, M, Thomson, L, Davis, J, Portela, A, Chersich, M, Luchters, S. "Involving Men to improve maternal and new born health: A Systematic review Of The effectiveness Of Interventions". Plosone, 2018, 13(1); 1-16.
6. Smith, PB, Buzi, RS, Kozinets, CA, Peskin, M, Wiemann, CM. "Impact of a group prenatal program for pregnant adolescents on perceived partner support", Child Adolesc Soc Work J, 2006, (33); 417-428.
7. Kaniş M, Eroglu K. Perceived level of social support

among pregnant women and affecting factors. Journal Of Education And Research In Nursing, 2019, 16.2: 125-134.

8. Gul, B, Riaz, MA, Batool, N, Yasmin, H, Riaz, MN. "Social support and health related quality of life among pregnant women", J Pak Med Assoc, 2018, 68(6); 872-875.
9. Dülgerler; Ş, Engin, E, "Gebelerin ruhsal belirti dağılımlarının incelenmesi", Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 2005, 21(1); 115-126.
10. Şen, S. Erken (preterm) doğum tehdidi olan gebelerin stresle başa çıkma stratejilerinin belirlenmesi (Basılmamış Tez). Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, 2006.
11. Atasever İ, Sis Çelik A. The validity and reliability of the antenatal Perceived Stress Inventory Turkish Version: A methodological study. Health Care For Women International 2018;39(10): 1140-57.
12. Yıldırım İ. "Eş Destek Ölçeğinin geliştirilmesi". Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 2004, 3(22): 19-26.
13. Yeşilçiçek Çalık K, Aktaş S. "Gebelikte depresyon: Sıklık, risk faktörleri ve tedavisi". Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar 2011; 3: 142-62.
14. Ortaarık E, Tekgöz İ, Ak M, Kaya E. "İkinci trimestir gebelerde depresyon ve anksiyete bozukluğu ile ilişkili faktörlerin değerlendirilmesi". İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi 2012; 1: 16-20.
15. Doğrul E. Gebelerde Eş Desteğinin Annelik Rolü, Beden Algısı ve Distres Düzeyi ile İlişkisi(Basılmamış Tez). Selçuk Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi; 2020.
16. Pınar EŞ, Arslan Ş, Polat K, Çiftçi D, Cesur B, Dağlar G. "Gebelerde uyku kalitesi ile algılanan stres arasındaki ilişkinin incelenmesi", Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi 2014, 7(3): 171-177.
17. Sis Çelik A, Atasever İ. "Gebelerde algılanan stres düzeylerinin ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi". Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 2020;23(2):267-276.
18. Kaloğlu Binici D, Köse Tuncer S. "Primipar ve multipar gebelerde algılanan stres ve etkileyen faktörlerin incelenmesi". Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi 2020;3(3):189-202
19. Sokoya M, Farotimi A, Ojewole F. "Women's perception of husbands' support during pregnancy, labour and delivery". Journal of Nursing and Health Science. 2014;3(3):45-50
20. Akyıldız D. Yas Tepkilerinin Algılanan Eş Desteğinin, Duygusal Baskılama ve Duygusal Tepkisellik ile İlişkilerinin İncelenmesi (Basılmamış Tez). Maltepe Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi; 2019.
21. Günsel AD. Evli Bireylerin Algıladıkları Eş Desteğinin

Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi (Basılmamış Tez). Ankara Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi; 2013.

22. Yuca G, Beydağ KD. "Kalp hastalığı olan kadınların evlilik doyumu ve eş desteğini etkileyen faktörler". *Sağlık ve Toplum* 2021;31 (1):110-118

23. Öngay E. Düşük yapan kadınların algıladıkları stres ile eş desteği arasındaki ilişki (Tez). *İstanbul Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi; 2019.*

24. Güleç D, Öztürk R, Sevil Ü, Kazandı M. "Gebelerin yaşadıkları doğum korkusu ile algıladıkları sosyal destek arasındaki ilişki". *Türkiye Klinikleri J Gynecol Obst.* 2014;24(1):36-41.

25. Cheng ER, Rifas-Shiman SL, Perkins ME. "The influence of antenatal partner support on pregnancy outcomes". *J Womens Health (Larchmt).* 2016;25(7):672-9.

26. Metin A, Pasinlioğlu T. "Gebelerin algıladıkları sosyal destek ve prenatal bağlanma arasındaki ilişki". *International Refereed Journal of Gynaecology and Maternal Child Health.* 2016;5:49-66.

27. Peter PJ, Mola CL, Matos MB, et al. "Association between perceived sosyal support and anxiety in pregnant adolescent". *Braz J Psychiatry.* 2017;39(1):21-7.